

Uchwała Nr196/2025
Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego
z dnia 5 czerwca 2025 r.

dotycząca rządowego projektu nowelizacji
ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce

Po rozpatrzeniu, na wniosek Marszałka Sejmu, rządowego *projektu nowelizacji ustawy prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* (pismo: SPS-III.020.134.3.2025, dot. RPW/17743/2025 z dnia 29.05.2025 r.) Rada Główna Nauki i Szkolnictwa Wyższego, stosownie do art. 329 ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. 2024 r. poz. 1571 z późn. zm.) **przedstawia następującą opinię.**

1. Nowelizacja zmienia ustęp 3 w art. 414 ustawy z dn.18.07.2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. Artykuł ten określa zasady podziału i wydatkowania dotacji na stypendia i stanowi, że:

- *Rektor w porozumieniu z samorządem studenckim dokonuje podziału dotacji ze środków finansowych, o których mowa w art. 365 pkt 3 (ustęp 1) oraz*
- *Dotacja, o której mowa w ust. 1, wydatkowana w danym roku na stypendia rektora stanowi nie więcej niż 60% środków wydatkowanych łącznie w danym roku na stypendia rektora, stypendia socjalne oraz zapomogi (ustęp 3).*

W projekcie nowelizacji powyższy artykuł (ustęp 3) otrzymuje brzmienie następujące:

- *„Uczelnia może wydatkować w danym roku na stypendia rektora nie więcej niż 40% środków funduszu stypendialnego pochodzących ze środków, o których mowa w art. 365 pkt. 3”.*

2. W zamierzeniu nowelizacja ma służyć zwiększeniu efektywności wykorzystania dotacji przeznaczonej na finansowe wsparcie studentów, obejmujące 1) stypendium socjalne, 2) stypendium dla osób z niepełnosprawnością, 3) zapomogę oraz 4) stypendium rektora (art. 86 ust. 1, pkt 1-4 ustawy PSWiN), poprzez uelastycznienia reguł gospodarowania środkami tej dotacji. Dotychczasowy przepis określa limit kwoty wydatkowanej na stypendia o innym niż socjalny charakterze jako 60% kwoty dotacji wydatkowanej na wszystkie przyznane stypendia. Ponieważ praktyczne doświadczenia, przedstawione w uzasadnieniu projektu nowelizacji, pokazują istotnie zmniejsza się liczba osób otrzymujących stypendia socjalne, pula środków możliwych do wydatkowania na pozostałe stypendia w konsekwencji również się znacząco zmniejsza. Należy przy tym podkreślić, że efekt ten nie wynika ze zmniejszania się liczby osób zasługujących na wsparcie socjalne, ale z niskich limitów i formalnych kryteriów dochodów, upoważniających do otrzymania wsparcia, niedostatecznie odzwierciedlających obecne koszty utrzymania oraz wzrost wynagrodzeń minimalnych. **Proponowana w nowelizacji zmiana wiąże limit kwoty wydatkowanej na**

stypendia inne niż socjalne z kwotą dotacji przyznanej na ten cel. Tę zmianę Rada Główna opiniuje pozytywnie. Jednocześnie proponowana zmiana obniża ten limit z 60% do 40%, co ma działanie odwrotne i może zniwelować ostateczny efekt nowelizacji. Dlatego Rada Główna negatywnie opiniuje obniżenie limitu z 60% do 40%, proponując pozostawienie go na dotychczasowym poziomie procentowym. Równocześnie Rada zwraca uwagę na ścisły związek skutku nowelizacji z finansowymi kryteriami dochodowymi studenta, które upoważniają do otrzymania wsparcia finansowego ze strony uczelni. Tego aspektu i deklaracji powiązania w projekcie nowelizacji i w uzasadnieniu brakuje.

3. Projekt ma deklarowany charakter deregulacyjny. W przekonaniu Rady Głównej zakres i charakter proponowanej nowelizacji **nie odpowiada jednak istocie deregulacji** i celom procesu zmniejszenia uciążliwości sfery regulacji. Wyraźne cele deregulacji określił rząd, tworząc w lutym 2025 r., Zespół ds. deregulacji. Dlatego zdaniem Rady Głównej **istotna deregulacja mogłaby polegać na usunięciu w całości ustępu 3 w art. 414 ustawy PSWiN**, jako zbędnego. Decyzje w sprawie podziału dotacji i struktury świadczeń dla studentów podejmować podejmowałby rektor uczelni w porozumieniu z samorządem studenckim. Dopiero w takiej zmianie art. 414 Rada Główna widzi realny przejaw deregulacji.
4. Rada Główna w kontekście opiniowanego projektu nowelizacji formułuje szerszą uwagę. Przedstawione dotychczas projekty deregulacji w sferze prawnej sektora szkolnictwa wyższego i nauki mają charakter niewielki i systemowo mało istotny. Nie odpowiadają one znacznie większym oczekiwaniom środowiska naukowego i deklarowanym kierunkom zmniejszania uciążliwości prawa w sektorze szkolnictwa wyższego i nauki. Anomia i znacząca niestabilność przepisów stanowią istotne argumenty dla szerszej deregulacji systemu prawa w naszym środowisku.

Uchwałę otrzymuje Marszałek Sejmu oraz Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Przewodniczący
Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego

Prof. Marcin Pałys